

Verwachting: kleine toename klachten JSF

Een van de eerste F35's in 2011 onderweg naar vliegbasis Eglin. FOTO US AIRFORCE

ASING WALTHAUS

EGLIN – In 2019, als de eerste Joint Strike Fighters naar Leeuwarden komen, is duidelijk hoe het met de geluidsoverlast zit. Er is een kleine toename van klachten te verwachten.

Dat blijkt uit de woorden van Beach Curtis, plaatsvervangend commandant van de 33d Fighter Wing, de trainingseenheid van de Amerikaanse luchtmacht. Alle opleidingen van de nieuwe straaljager, die in 2019 ook naar Nederland komt, zijn hier op Eglin.

Omwonenden waren in 2010 al ongerust over de mogelijke geluidstoename, maar toen was er nog geen enkele F35 op Eglin.

Inmiddels zijn er veertig trainingstoestellen, vertelt Curtis. Het aantal klachten is ten opzichte van 2010 toegenomen. „Maar het is niet veel.”

De meeste klachten komen uit het naburige Valparaiso, een kustplaatsje met ongeveer het aantal inwoners van Stiens. Het ligt in het verlengde

van de startbaan. Andere steden in de VS in de buurt van militaire bases houden nauwlettend in de gaten wat daar gebeurt.

In mei 2013 verscheen een uitgebreide defensie-analyse van de gevolgen van de F35 (zoals het toestel heet) op de omgeving, uiteenlopend van het milieu tot het toerisme. Daarin komt ook de geluidsoverlast aan bod. Er zijn verschillende alternatieven naast elkaar gelegd, maar in alle is sprake van een toename van geluidsoverlast.

„Hij maakt meer geluid”, bevestigt Curtis. „Hij is zwaarder. Maar hoeveel geluid hij maakt hangt er erg vanaf of hij zwaar beladen is en je bij het opstijgen de naverbrander nodig hebt.” De Nederlandse toestellen krijgen al geen kernwapens aan boord, voegt hij er uit zichzelf aan toe. Dat scheelt al, met andere woorden.

De burgemeester van Valparaiso, Bruce Arnold, stuurde alle inwoners na het verschijnen van dat rapport een brief, omdat de keus die de luchtmacht maakt in zijn ogen de

‘Nederland is van nature wat negatief kritisch’

slechtste is. Volgens hem zou een vijfde deel van alle huizen last krijgen, en de prijzen zouden dalen.

Hoe het in Nederland zal uitpakken moet de tijd leren, zeggen Gerbe Verhaaf, commandant van de Leeuwarder basis, en Peter Tankink, zijn collega van Volkel. Van de opleidings- en testvluchten hebben we hier in elk geval geen last, want die blijven in de Verenigde Staten.

„De discussie zal voorlopig nog wel voortduren”, voorspelt Tankink. „Als basiscommandant weten we dat. Het is nu nog een technisch verhaal waar de omgeving op aanslaat.

Maar het gaat uiteindelijk om de beleving van het geluid. Die valt volgens ons mee, maar het moet nog blijken als in 2019 de eerste toestellen naar Nederland komen.”

Verhaaf: „Nederland is van nature wat negatief kritisch. Inwoners van Valparaiso zetten vier jaar geleden borden in de tuinen om tegen de komst van de F35s te protesteren. Andere omwonenden, en dat was een hele grote club mensen, zetten toen borden in hún tuin met ‘Welcome F35’. Zoiets zul je in Nederland niet snel horen, daar zit het verschil in.”

Hij lijkt gelijk te hebben: de oproep van burgemeester Arnold van Valparaiso leverde hem op Facebook veel kritiek op. Reacties lopen uiteen van opmerkingen als: „Je woont bij een vliegbasis die er voor je geboorte al was” tot „De huizenprijzen in Valparaiso komen pas echt onder druk als de basis hier zou vertrekken. Je hebt een baan nodig om een huis te kunnen betalen.”

> meer over de JSF in sneon & snein